

Om sprogvurdering i Danmark - og hvorfor det er en god ide!

Webinar, den 10. januar, 2024

Velkommen!

- Sluk for mikrofonerne – så bliver lyden bedst for alle
- Webinaret bliver optaget og lagt på vores hjemmeside
- Slides lægges også op på hjemmesiden

Rammesætning

- I Danmark har vi siden 2007 haft sprogvurdering af 3-årige børn som del af den pædagogiske praksis
- Sprogvurdering og opfølgende målrettet sprogindsats
- Ministeriet har stillet *Sprogvurdering 3-6* til rådighed
- Efter 2010 tilbydes der kun sprogvurdering til børn, hvis der er en formodning om behov for sprogstimulering
- Varieret kommunal praksis
- Reformkommissionen har foreslået, at alle 3-årige børn skal sprogvurderes med *Sprogvurdering 3-6*
- Den anbefaling bakker TFB op om

Dagens program

- 13.00 – 13.05 Velkommen og rammesætning
- 13.05 – 13.20 **Hvorfor interesserer Reformkommissionen sig for sprogvurdering og sprogstimulering i dagtilbud?**
v/Nina Smith, professor ved Institut for Økonomi på Aarhus Universitet og formand for Reformkommissionen.
- 13.20 – 13.40 **Hvor vigtig er tidlig sprogudvikling, og hvor godt kan sprogudvikling forudsiges?**
v/Fabio Trecca, seniorforsker ved TrygFondens Børneforskningscenter og Institut for Kommunikation på Aarhus Universitet.
- 13.40 – 14.00 **Hvad er særligt ved den danske sprogvurderingsmodel og Sprogvurdering 3- 6?**
v/Anders Højen, lektor ved TrygFondens Børneforskningscenter og Institut for Kommunikation på Aarhus Universitet.
- 14.00 – 14.20 **Er der evidens for at sprogvurdering af alle børn virker, og hvordan kan vi gøre det bedre?**
v/Dorthe Bleses, professor ved TrygFondens Børneforskningscenter og Institut for Kommunikation på Aarhus Universitet.
- 14. 20 – 14. 30 Ekstra spørgsmål og afrunding

A group of about seven children, mostly young boys, are gathered outdoors in a grassy area. They are all wearing bright, colorful raincoats in shades of blue, orange, pink, and purple. They are leaning in towards the center, stacking their hands on top of each other in a circle. The children have various expressions, some looking down at the hands, others looking towards the camera. The background is a soft-focus green, suggesting a park or garden setting. The overall mood is collaborative and playful.

Spørgsmål

- Mulighed for enkelte spørgsmål efter hvert oplæg
- Skriv spørgsmål i chatten – så tager vi dem, vi når

Overblik over præsentationen

- Hvorfor er børns tidlige sprog vigtigt?
- Hvilke børn er i risiko for en svag sprogudvikling?
- Hvor sikkert kan vi forudsige børns sprogudvikling tidligt i livet?
- Hvad er det særlige ved den danske sprogvurderingsmodel?
- Hvad er *Sprogvurdering 3-6*?
- Hvor godt vurderer *Sprogvurdering 3-6* børns sprog?
- **Er der evidens for, at sprogvurdering af alle børn virker?**
- **Hvordan kan den danske sprogvurderingsmodel styrkes?**
- **Hvorfor bør man sprogvurdere alle børn?**

Er der evidens for, at sprogvurdering af alle børn virker?

- *Ingen* studier af universel sprogvurdering
(Kasper et al., 2011; Julien, 2021)
- Fravær af undersøgelser er *ikke evidens imod!*
- Eksperimentelle studie af *sprogscreening i klinisk praksis/forældre efterfulgt af PPR indsats* viser positiv/ingen effekt (fx Julien, 2021; Reformkommisionen, 2023)
- Den dansk sprogvurderingsmodel er unik og er ikke undersøgt med kausale metoder
- *Men*, et stærkt kohortestudie peger på potentialet
(Indenrigs- og Boligministeriets Benchmarkingenhed, 2022)

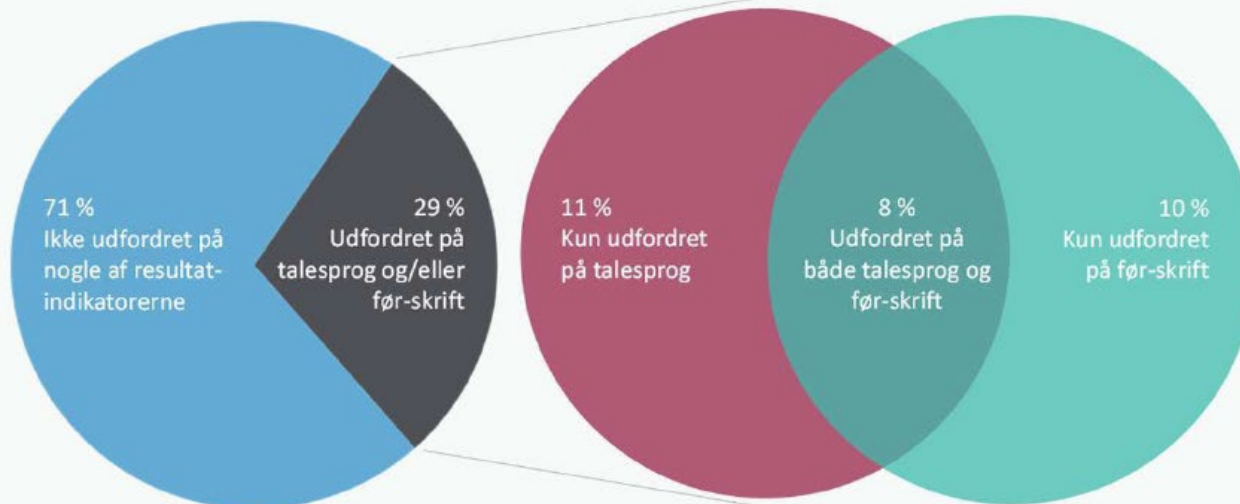
Kohortestudie af sprogvurdering og sprog i 0. kl.

- Baseret på 61 kommuner og ca. 40.000 børn (2019)
- **Betydning af sprogvurdering ved 3 år for andel af børn, der er sprogligt udfordrede i 0. kl. (<15%)?**
- Stor kommunal variation mht. hvor mange børn, der sprogvurderes (fra 20% til over 80% af børn)
- Resultat opdelt på Talesprog og Før-skrift
- Der tages i analyserne højde for kommunale rammevilkår
- Fx børnesammensætning, normeringer, ressourcer, lokal kommunal rammesætning og kommunal understøttelse og opfølgning

Knap hver femte barn er sprogligt udfordret i 0. kl.

Overlap mellem sprogvurderingsresultater for talesprog og før-skrift, 2019

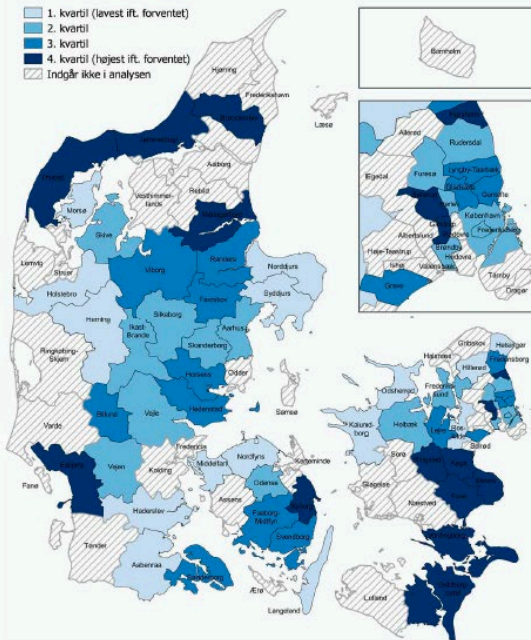

- **19% udfordret på Talesprog og 18% udfordret på Før-skrift**
- Social slagside mht. børn med svagt sprog
- Højere andel af børn af indvandrere og efterkommere
- Mors højeste uddannelse er grundskolen, også når der er taget højde for herkomst

Overraskende stor forskel mellem kommuner

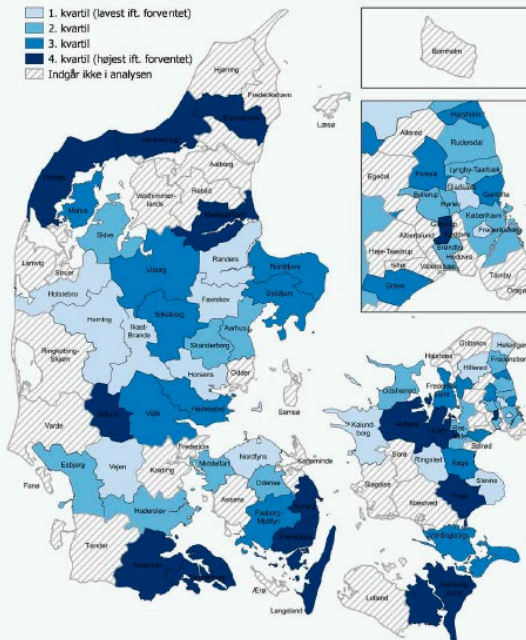
Figur 1.2

Andel børn der er udfordret på **talesprog** i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

Figur 1.3

Andel børn der er udfordret på **før-skrift** i forhold til hvad man kan forvente på baggrund af kommunernes rammevilkår, 2019

- Andel af sprogligt udfordrede børn i 0. kl. afviger fra hvert ca. 10. til hvert 3. barn på tværs af kommuner
- Der er stadig kommunale forskelle, efter der er kontrolleret for rammevilkår
- Nogle kommuner har færre børn end forventet og andre flere
- Børns muligheder for at udvikle deres sprog hænger (bl.a.) sammen med, hvilken kommune de bor i

Valg i den kommunale sprogindsats forudsiger børnenes sprog i 0. klasse

(efter der er taget højde for forskellige rammevilkår)

- Kommuner, der sprogvurderer størstedelen af børnene i 3-årsalderen, har en signifikant lavere andel børn med sproglige udfordringer efter endt dagtilbud
- Kommuner, der i høj grad understøtter dagtilbuddenes arbejde med børns sprog, har færre børn med talesproglige udfordringer
- *Men der mangler viden om effekten af sprogvurdering og (kvalitet af) opfølgning vurderet med kausale metoder*

Hvordan kan den danske sprogvurderingsmodel styrkes?

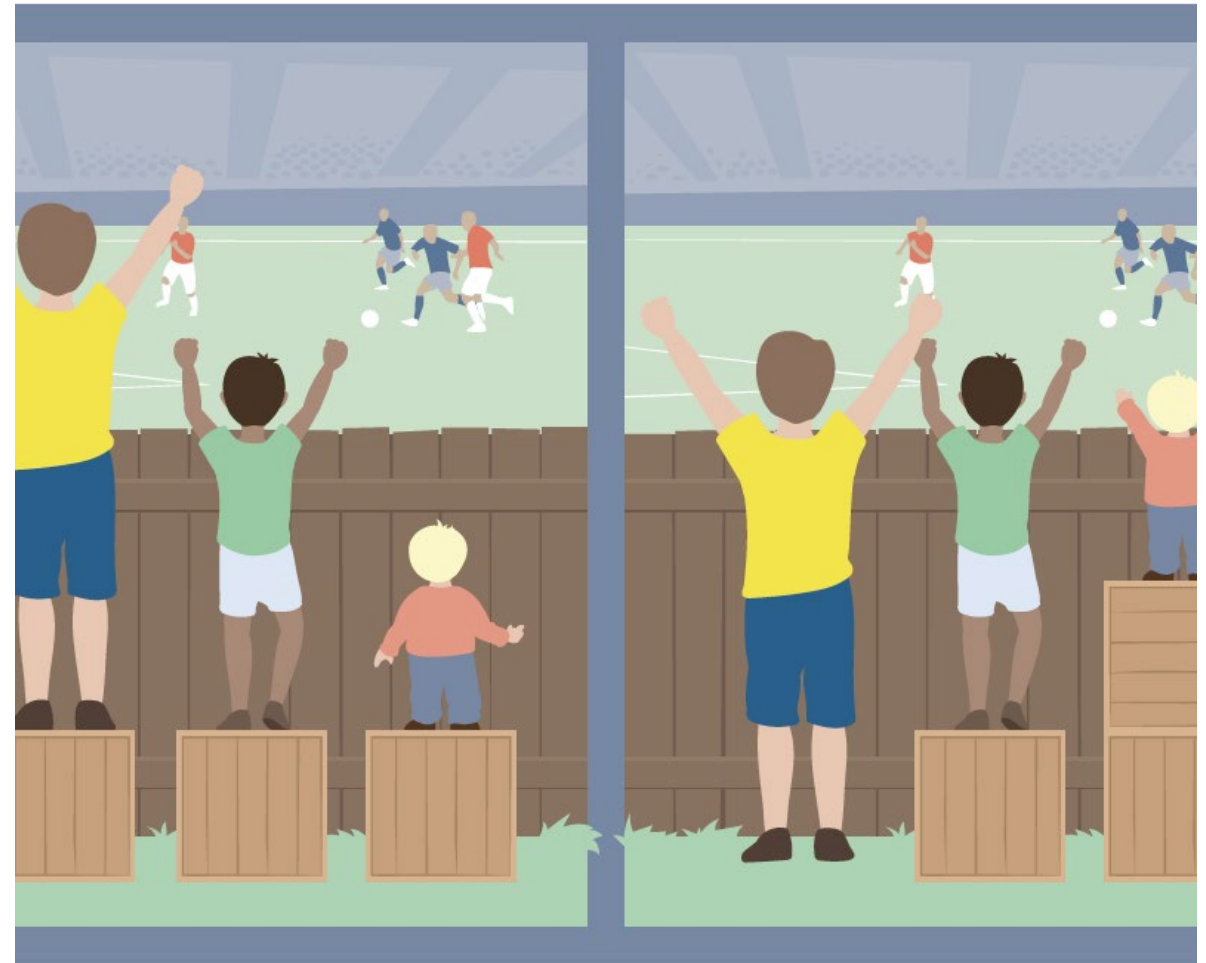
Sprogvurdering 3-6 kan styrkes!

- Udarbejdet i 2013/14 og normeret i 2014
- Behov for styrket sammenhæng med obligatorisk sprogvurdering i børnehaveklassen
- Styrke deltest baseret på gennemførte sprogvurderinger
- Variation i gennemførelsen af sprogvurdering kan reduceres via digital oplæsning af items (som i 0. klasse)
- Tættere kobling til sprogindsats

Den opfølgende indsats kan styrkes

- Nationalt studie af kvalitet i vuggestuer/ dagplejer viser lav kvalitet (Lindeberg, 2023)
- Tilsvarende generel lav kvalitet i børnehaver (Slot et al., 2018)
- Individuelle forskelle i læringsmuligheder i vuggestuer og børnehaver forudsiger sprogudvikling hos børnene (Slot et al., 2018; Slot & Bleses, 2018; Slot et al., 2023)
- Tvivlsomt om den nuværende sprogindsats hjælper børn med svagt sprog tilstrækkeligt

Kommuner bør vælge blandt indsatser, der virker

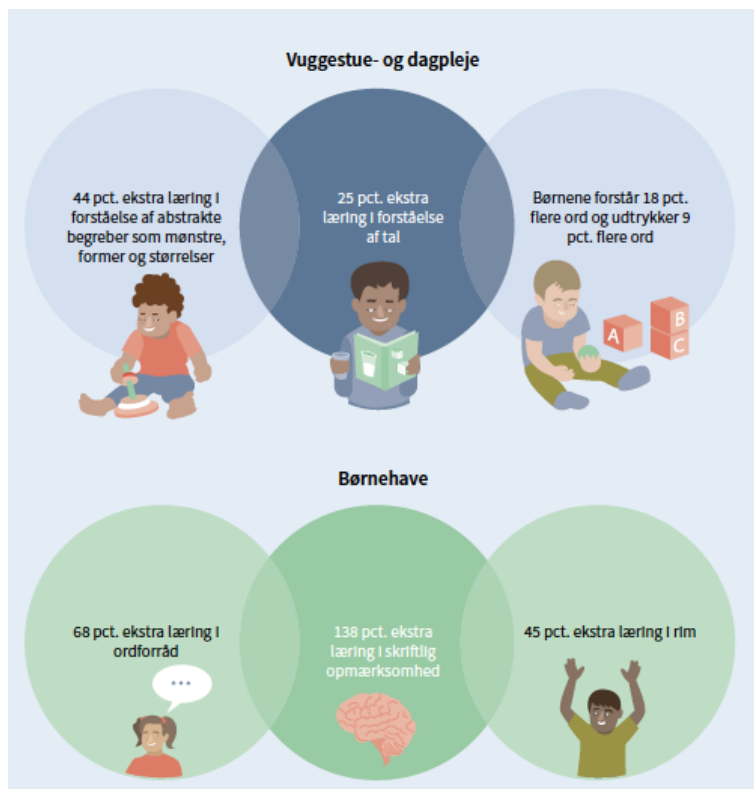
De mest effektive indsatser:

- har et **eksplicit fokus på at styrke tidlige færdigheder**
- er baseret på **konkrete aktiviteter**
- understøtter personalet i at anvende **samtalestrategier**
- anvender **løbende data om implementeringen af indsatsen**
- omfatter **professionel udvikling af personalet**

Sådanne indsatser er også afprøvet i DK med effekt før børns sprogudvikling i såvel vuggestue, dagpleje og børnehave

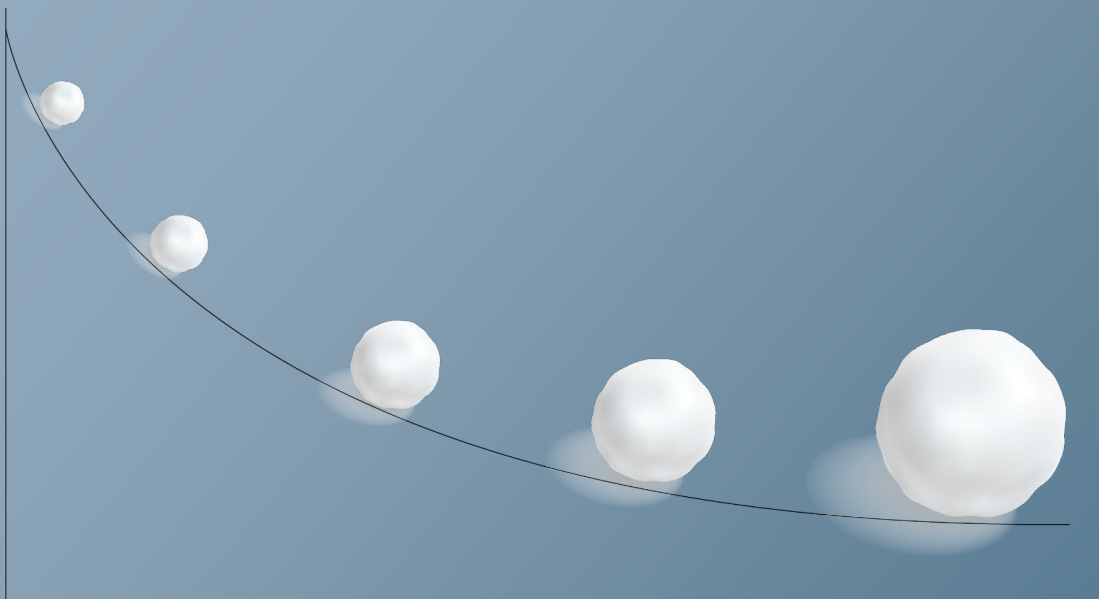
(fx Burchinal et al., 2021; Bleses et al., 2020a; 2020b, 2021; Barnes et al., 2023; Duncan et al., 2022; walker et al., 2020; Weiland et al., 2018)

Vi lærer sammen styrker børns kompetencer

- **Positivt udbytte for sprog, matematik og sociale kompetencer**, uanset alder, køn, udviklingsniveau, forældres baggrund, dagtilbudstype og -kvalitet
- **Større udbytte ved at være med to gange**
- **Bedre til at lære nye ord**
- **Stor opbakning** hos personale, børn og forældre
- **Forspring fastholdes i børnehave og har ”spill-over” effekter på før-skrift** (Bleses et al. under review)

(Bleses et al., 2020a; 2020b, 2021)

Hvorfor bør man sprogvurdere alle børn?

- Styrkelse af tidligt sprog kan få livslang betydning
- Pga. sprogudviklingens natur bør *alle* børn sprogvurderes, også selvom prædiktionen er mere upræcis (Reformkommisionen, 2023; Reilly & McKean, 2023)
- Studie peger på, at sprogvurdering af børn i DK resulterer i færre børn med svagt sprog i 0. klasse
- Fordelene ved at ”overbehandle” overvejer risikoen for at ”underbehandle” andre
- Det er især børn med et svagt miljø, som hjælpes
- Både vurderingsredskab og den opfølgende sprogindsats bør styrkes!

Ekstra spørgsmål

